

МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ У
ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ШКОЛЯРІВ

Сороколін Наталія
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

DOI: 10.32540/2071-1476-2019-3-167

Annotation

The article raises questions related to the possibilities of implementing the key competencies of the educational reform “New Ukrainian School” in the physical education of schoolchildren. The given data reflect the opinion of teachers of physical culture on introduction of each key competence during physical education lessons at the initial stage of its introduction.

Purpose: to find out the opinion of physical education teachers about the possibility of implementing key competencies in physical education.

Methods of research: analysis and generalization of literary sources, sociological methods (surveys using questionnaires, interviews), methods of mathematical statistics.

Results: the opinion of the specialists on physical education about the possible realization of key competencies during the lesson and in extra-curricular forms is established. The possibility of realization of all key competencies, which are defined in the Law of Ukraine “On Education” and envisaged by the Concept of Educational Reform “New Ukrainian School”, is analyzed. It was found that the degree of their implementation is not the same.

Conclusions: it was found that it is easier for teachers of physical culture to introduce such key competencies as: fluent knowledge of the state language (92%); cultural competence (70%); mathematical competence (64%); ecological competence (62%); lifelong learning (62%). It is somewhat more difficult, according to experts, to introduce in civic education of pupils civil competencies related to the ideas of democracy, justice, equality, human rights, welfare and a healthy lifestyle with the awareness of equal rights and opportunities (58%); the ability to communicate with their native (in case of difference from the state) and foreign languages (54%); innovation (48%); informational and communicative competence (48%); competence in natural sciences, engineering and technologies (46%). Most difficultly, according to teachers of physical culture, to realize the content of key competency - entrepreneurship and financial literacy (32%).

Key words: key competences, physical education.

Анотація

В статті піднімаються питання, які пов’язані із можливостями реалізації ключових компетентностей освітньої реформи «Нова українська школа» у фізичному вихованні школярів. Наведені дані, що відображають думку учителів фізичної культури щодо впровадження кожної ключової компетентності під час уроків фізичної культури на початковому етапі її впровадження.

Мета роботи: з’ясувати думку учителів фізичної культури щодо можливості реалізації ключових компетентностей у фізичному вихованні.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення літературних джерел, соціологічні методи (опитування за допомогою анкетування, бесіди), методи математичної статистики.

Результати: встановлена думка фахівців з фізичного виховання щодо можливої реалізації ключових компетентностей під час уроку та в позаурочних формах. Проаналізовано можливість реалізації усіх ключових компетентностей, які визначені в Законі України «Про освіту» та передбачені Концепцією освітньої реформи «Нова українська школа». Виявлено, що ступінь їх реалізації неоднакова.

Висновки: виявлено, що найлегше учителям фізичної культури впроваджувати такі ключові компетентності, як: вільне володіння державною мовою (92%); культурна компетентність (70%); математична компетентність (64%); екологічна компетентність (62%); навчання упродовж життя (62%). Дещо важче, на думку фахівців, впровадити у фізичне виховання школярів громадянські компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав та можливостей (58%); здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами (54%); інноваційність (48%); інформаційно-комунікативна компетентність (48%); компетентності у природничих науках, техніці та технологіях (46%). Найважче, на думку учителів фізичної культури, реалізувати зміст ключової компетентності – підприємливість та фінансова грамотність (32%).

Ключові слова: ключові компетентності, фізичне виховання.

Анотація

В статье поднимаются вопросы, связанные с возможностями реализации ключевых компетентностей образовательной реформы «Новая украинская школа» в физическом воспитании школьников. Приведенные данные, отражающие мнение учителей физической культуры по внедрению каждой ключевой компетентности во время уроков физической культуры на начальном этапе ее внедрения.

Цель работы: выяснить мнение учителей физической культуры о возможности реализации ключевых компетентностей в физическом воспитании.

Методы исследования: анализ и обобщение литературных источников, социологические методы (опрос с помощью анкетирования, беседы), методы математической статистики.

Результаты: установлено мнение специалистов по физическому воспитанию о возможной реализации ключевых компетентностей во время урока и во внеурочных формах. Проанализирована возможность реализации всех ключевых компетентности, которые определены в Законе Украины «Об образовании» и предусмотренные Концепцией образовательной реформы «Новая украинская школа». Вывявлено, что степень их реализации не одинакова.

Выводы: выявлено, что легче учителям физической культуры внедрять такие ключевые компетентности, как: свободное владение государственным языком (92%); культурная компетентность (70%); математическая компетентность (64%); экологическая компетентность (62%); обучение в течение жизни (62%). Несколько труднее, по мнению специалистов, внедрить в физическое воспитание школьников гражданские компетентности, связанные с идеями демократии, справедливости, равенства, прав человека, благополучия и здорового образа жизни, с осознанием равных прав и возможностей (58%); способность общаться на родном (при отличии от государственной) и иностранных языках (54%); инновационность (48%); информационно-коммуникативная компетентность (48%); компетентности в естественных науках, технике и технологиях (46%). Самое, по мнению учителей физической культуры реализовать содержание ключевой компетентности - предприимчивость и финансовая грамотность (32%).

Ключевые слова: ключевые компетентности, физическое воспитание.

Вступ. Сьогодні в українському суспільстві в освітній галузі відбуваються кардинальні зміни, які зумовлені інтеграцією України до світового співтовариства та переходом на європейські стандарти якості освіти (Кузнєцова, 2018)

Провідною метою кожної освітньої реформи, в тому числі

нинішньої, є підвищення якості освіти. Одним із чинників, які забезпечують якість освіти, є підготовка педагогічних кадрів. У наш час відбувається зміна ціннісних орієнтацій у всіх сферах життєдіяльності світової спільноти, що вимагає нового підходу до формування професіонала. У цих умовах національна система

освіти стала перед необхідністю значного підвищення професійної компетентності вчителів та їх професійного розвитку та саморозвитку. У зв'язку з реформуванням середньої освіти варто говорити про нову роль учителя в умовах нової української школи. Особливої значущості у процесі становлення професіонала, здат-

ного до змін існуючих стереотипів організації освітнього процесу, його змісту, форм і методів, а саме пошуку нової педагогічної діяльності під час переходу від традиційних пасивних форм занять до нестандартних методів навчання набувають дослідницькі уміння педагога (Раєвська, 2018).

Реформування освіти в Україні дало потужний поштовх для активізації самоосвіти учителів та їх творчого підходу у викладанні предметів (Кириленко, 2018). Упродовж останнього року питання реформування освітньої галузі, впровадження Концепції освітньої реформи «Нова українська школа» та освіта на засадах компетентнісного підходу стала об'єктом обговорення під час проведення наукових конференцій, семінарів і досліджень вітчизняних науковців. Обговоренню та дослідженню впровадження реформ на сучасному етапі висвітлено в публікаціях О.Я. Савченко (2004, 2010); Л.М. Гриневич (2018); О.І. Ляшенка (2018); Р.Б. Шияна (2018); Н.В. Москаленко (2019) та ін. Питання компетентнісного підходу у сучасній освіті розкрито у роботах вітчизняних науковців: питання компетентнісного навчання у зарубіжних країнах (Гуцан, 2013), розвиток компетентнісного підходу з точки зору міжнародної спільноти та перспективи його впровадження до вітчизняного змісту освіти (Овчарук, 2004); реалізація компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн та його запровадження в українській освіті (Пометун, 2004); ключова компетентність – уміння вчитися (Савченко, 2004); практичні підходи до формування ключових компетентностей (Паращенко, 2000) та ін. Окрім цього, сутність компетентнісного підходу і проблеми формування ключових компетентностей аналізуються в роботах таких зарубіжних дослідників, як R. Barnett (1994); W. Westera (2001); J. Raven, J. Stephenson (2001); L. Burrows (2005); M. Kovač, S. Sloan, G. Starc

(2008); G. Escalié, N. Recoules, S. Chaliès, P. Legrain (2019) та ін. Однак, незважаючи на чисельні дослідження, в яких висвітлюються питання реалізації ключових компетентностей в освітньому просторі, ми не знайшли наукових досліджень, які б розкривали можливості їх реалізації у фізичному вихованні, що дає можливість нам наголошувати на актуальності даного дослідження.

Гіпотеза. Передбачається, що здатність учителів фізичної культури до реалізації кожної ключової компетентності у фізичному вихованні школярів є першочерговою вимогою у реформування фізкультурної освітньої галузі на сучасному етапі та впливатиме на удосконалення фізичного виховання учнів закладів загальної середньої освіти.

Мета роботи: з'ясувати думку учителів фізичної культури щодо можливості реалізації ключових компетентностей у фізичному вихованні школярів.

Методи, матеріали, учасники дослідження: аналіз та узагальнення літературних джерел, соціологічні методи (опитування за допомогою анкетування, бесіди), методи математичної статистики. Дослідження проводилося на базі Львівського обласного відділення Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України під час обласних семінарів голів районних та міських методичних об'єднань учителів фізичної культури. На запитання анкети відповідали 100 учителів фізичної культури Львівської області. З них: 16% – педагоги, які працюють до 10 років; 28% – від 11 до 20 років; 26% – від 21 до 30 років; 30% – 31 рік та більше. Усі учасники опитування дали інформовану згоду на проведення даного дослідження.

Результати дослідження. В Законі України «Про освіту» та в Концепції освітньої реформи «Нова українська школа» визначено, що навчання школярів на

сучасному етапі повинно здійснюватися на засадах компетентнісного підходу та передбачати реалізацію ключових компетентностей під час вивчення кожного предмету. Це такі ключові компетентності, як: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у природничих науках, техніці та технологіях; екологічну компетентність; інноваційність; інформаційно-комунікативна компетентність; навчання упродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав та можливостей та культурна компетентність. Для виявлення можливостей щодо реалізації цих ключових компетентностей у фізичному вихованні школярів, ми провели опитування фахівців з фізичного виховання, яке мало на меті визначити думку учителів фізичної культури щодо можливості реалізації ключових компетентностей у фізичному вихованні. Так, 98% учителів фізичної культури зазначають, що під час уроку фізичної культури досить легко зреалізувати основні положення ключової компетентності «Вільне володіння державною мовою», 2% зазначили, що це зробити складно. Жодний із опитаних учителів фізичної культури не відповів, що реалізація цієї ключової компетентності неможлива під час уроку фізичної культури.

Дещо іншу ситуацію спостерігаємо із реалізацією ключової компетентності «Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами». Про безпроблемну реалізацію цієї компетентності висловилися 54% учителів фізичної культури, 36% вважають, що складно її реалізувати.

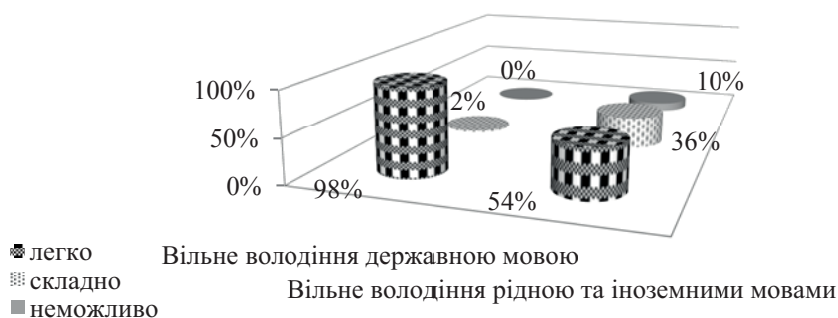

Рис. 1. Думка учителів фізичної культури щодо можливості реалізації мовних ключових компетентностей

лізувати, а для 10% це виявилось неможливим. Припускаємо, що складність реалізації цієї ключової компетентності у фізичному вихованні може бути пов'язана з недостатнім рівнем володіння іноземними мовами самих учителів фізичної культури (рис. 1).

Математичну компетентність легко зреалізувати у фізичному вихованні виявилось для 64% учителів фізичної культури, 32% вважають, що складно і для 4% це виявилось неможливим.

Щодо реалізації ключової компетентності «Компетентності у природничих науках, техніці та технологіях», думки фахівців з фізичного виховання розійшлися. Про те, що легко реалізувати цю ключову компетентність у фізичному вихованні школярів, висловилися 46% респондентів, в той

час як для 46% учителів фізичної культури виявилось складно зреалізувати цю ключову компетентність. Окрім цього, 8% педагогів вважають, що неможливо зреалізувати основні положення цієї ключової компетентності у фізичному вихованні.

На думку 62% учителів фізичної культури, сформувати екологічну компетентність у фізичному вихованні школярів легко, в той час як для 32% – складно і для 6% – неможливо (рис. 2).

Реалізувати ключову компетентність «Інноваційність» у фізичному вихованні 48% учителів фізичної культури вважають, що легко. Дещо менше, а саме 44% фахівців вважають, що складно і 4% респондентів відзначають, що неможливо. У неформальних беседах учителі фізичної культури,

які зазначали неможливість реалізації цієї ключової компетентності наголошують, що матеріально-технічна база, інвентар шкіл на сучасному етапі є недостатніми для проведення не лише інноваційних уроків фізичної культури, а й навчально-тренувальних. Наголошують на тому, що заклади загальної середньої освіти не забезпечені інноваційними технічними засобами навчання, нестандартним обладнанням, інвентарем тощо, що природно ускладнює реалізацію цієї ключової компетентності та спонукає фахівців з фізичного виховання до творчого підходу під час проведення уроку фізичної культури.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальних цілях у декілька разів здатне підвищити ефективність засвоєння матеріалу шляхом начної демонстрації, закріплення навичок на практиці та здійснення ефективного контролю за навчальним процесом у цілому. Такі технології дозволять пришвидшити процес навчання, розширити кругозір і вивести якість засвоєння знань на новий рівень. Українська система освіти обрала саме цей напрямок реформування, який чітко окреслений у рамках Концепції нової української школи (Інноваційні технології для Нової української школи, 2018). Про те, що на уроці фізичної культури легко формувати інформаційно-комунікативну компетентність висловилися 48% учителів, в той час як 46% вважають, що складно і 6% – неможливо.

Щодо ключової компетентності «Навчання упродовж життя» та можливості її реалізації хочемо зазначити, що 62% учителів фізичної культури вважають, що у фізичному вихованні сформувати цю ключову компетентність легко, 34% вважають, що складно і 4% – неможливо (рис. 3).

Ми вважаємо, що ключова компетентність «Громадянські та соціальні компетентності,

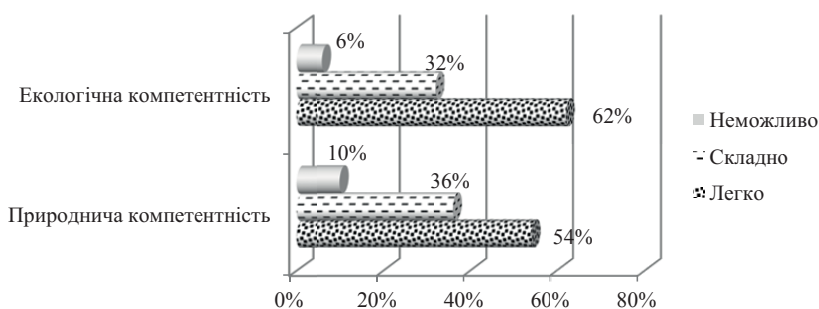

Рис. 2. Можливість реалізації екологічної та природничої компетентностей

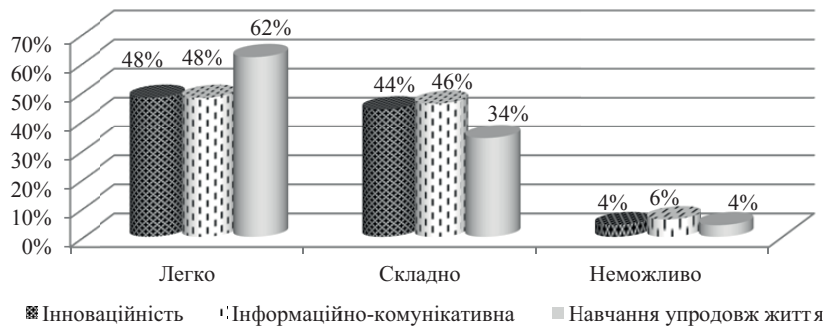

Рис. 3. Думка фахівців з фізичного виховання щодо реалізації інноваційної, інформаційно-комунікативної компетентностей і компетентності навчання упродовж життя у фізичному вихованні

пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей» може бути легко зреалізована у фізичному вихованні школярів. Це пов'язано з навчанням руховим діям у командних видах спорту та естафетах, де учні можуть здобути вміння працювати в команді, розподіляти ролі під час рухової діяльності, брати на себе відповідальність за швидкі і правильні рішення на користь команди. Нашу думку підтримують 58% опитаних учителів фізичної культури. Про складність такої реалізації висловилися 34% фахівців і 8% вважають, що неможливо.

Такої самої позиції дотриму-

ємося і до реалізації культурної компетентності. Вона може бути легко сформована засобами фізичного виховання, оскільки фізична культура є частиною загальної культури суспільства. Нашу думку розділяють 70% опитаних учителів фізичної культури. Варто зазначити, що 28% фахівців з фізичного виховання затрудняються знайти необхідні засоби для реалізації цієї ключової компетентності у фізичному вихованні школярів. Окрім цього, на думку 2% педагогів, це не можливо.

Ключову компетентність «Підприємливість та фінансова грамотність» легко формувати засобами фізичного виховання виявилось для 32% педагогів. Однак, на думку 56% фахівців, цю ключову

компетентність сформувати під час уроків фізичної культури складно. Про неможливість формування ключової компетентності висловилися 12% респондентів. На нашу думку, така ситуація може бути пов'язана з тим, що серед учителів фізичної культури поняття «підприємливості та фінансової грамотності» асоціюється із питанням лише матеріального збагачення, а не з формуванням лідерських якостей (рис. 4).

Дискусія. Наше дослідження показало, що у фізичному вихованні школярів, на думку вчителів фізичної культури, можна зреалізувати усі ключові компетентності, які визначені в Законі України «Про освіту» та передбачені Концепцією освітньої реформи «Нова українська школа». Однак варто зазначити, що ступінь їх реалізації неоднакова. Реалізація деяких із зазначених компетентностей не викликає труднощів у фахівців з фізичного виховання, а такі компетентності, як інноваційність і підприємливість і фінансова грамотність найважче зреалізувати у фізичному вихованні учнів. Тому вважаємо, що під час курсової перепідготовки учителів фізичної культури варто звернути увагу на розроблення спецкурсів для учителів фізичної культури саме з цих тем.

Висновки. Таким чином, на

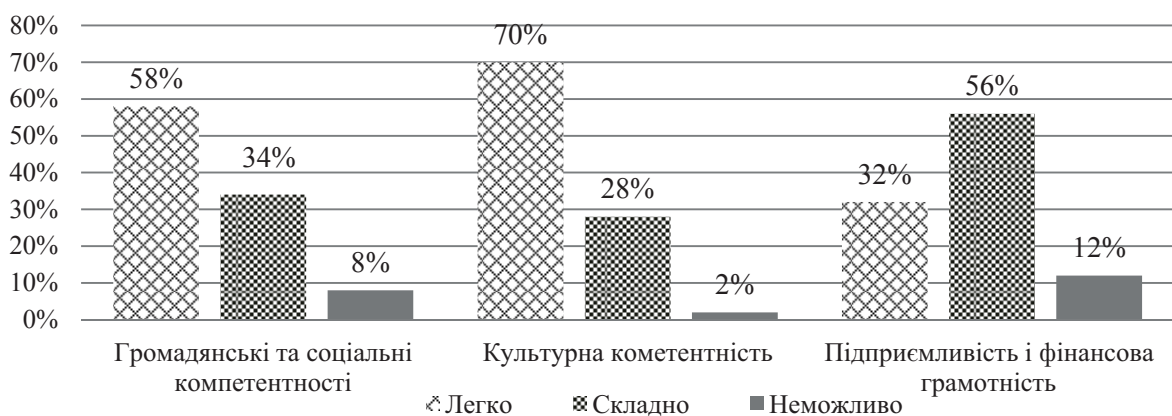

Рис. 4. Можливість реалізації громадянських і соціальних компетентностей, культурної компетентності, підприємливості та фінансової грамотності у фізичному вихованні школярів

думку учителів фізичної культури, серед усіх компетентностей найлегше впровадити такі компетентності, як: вільне володіння державною мовою (82%); культурна компетентність (70%); математична компетентність (64%); екологічна компетентність (62%); навчання упродовж життя (62%). Дещо важче, на думку фахівців, впровадити громадянські компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав та можливостей (58%); здатність спілку-

ватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами (54%); інноваційність (48); інформаційно-комунікативна компетентність (48%); компетентності у природничих науках, техніці та технологіях (46%). Найважче, на думку учителів фізичної культури, реалізувати зміст ключової компетентності – підприємливість та фінансова грамотність (32%).

Перспективи подальших досліджень. Подальші наші дослідження будуть спрямовані на здійснення порівняльного аналізу між ставленням учителів фізичної

культури та учителів початкових класів щодо можливості реалізації ключових компетентностей у фізичному вихованні молодших школярів.

Вдячності. Висловлюємо слова подяки керівництву Львівського обласного відділення Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України за надану можливість провести опитування та неформальні бесіди з учителями фізичної культури.

Конфлікт інтересів. Автори стверджують, що не існує жодного конфлікту інтересів під час проведення даного дослідження.

Література

1. Гуцан Л.А. (2013) Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Формування базових компетентностей у вихованців позашкільних навчальних закладів : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (25-27 лютого 2013 р., м. Київ). Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України [та ін.]. К. 52-56 с.
2. Кириленко Н.М., Травкіна Л.П., Романенко К.С., & Коломійченко А.А. (2018) Впровадження нового державного стандарту в початковій школі: практичний аспект. Молодий учений. № 2.1 (54.1). 47-50.
3. Кузнєцова О.В. (2018) Інновації в дошкільній освіті в контексті євроінтеграційних змін. Підготовка сучасного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах розбудови Нової української школи: зб. матеріалів Всеукр. з міжнародною участю науково-практичної конференції. Херсон: ТОВ «Борисфен-про». 72-76.
4. Ляшенко О. І. (2018) Пріоритети розвитку української школи в умовах реформування освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://journals.uran.ua/index.php/2307-4507/article/view/94490>.
5. Москаленко Н.В., Сороколів Н.С., & Турчик І.Х. (2019) Ключові компетентності у фізичному вихованні школярів в рамках реформи "Нова українська школа". Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : [зб. наук. пр.]. К.223-229.
6. Нова українська школа: основи Стандарту освіти (2016). Львів. 64 с.
7. Овчарук О.В. (2004) Компетентнісний підхід у

References

1. Hutsan L. A. (2013) Kompetentnisnyi pidkhid u suchasnyi osviti. Formuvannya bazovykh kompetentnostei u vykhovantsiv pozashkilnykh navchalnykh zakladiv [Competency approach in modern education. Formation of basic competencies among pupils of out-of-school educational institutions]: zb. materialiv mizhnar. nauk.-prakt. konf. (25-27 liutoho 2013 r., m. Kyiv). Ministerstvo osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy [ta in.]. K. 52-56 s. (in Ukraine).
2. Kyrylenko N.M., Travkina L.P., Romanenko K.S., & Kolomiichenko A.A. (2018) Vprovadzhennia novoho derzhavnoho standartu v pochatkovii shkoli: praktychnyi aspekt [Implementation of the new state standard in elementary school: a practical aspect]. Molodyi uchenyi. № 2.1 (54.1). 47-50. (in Ukraine).
3. Kuznietsova O.V. (2018) Innovatsii v doshkilnii osviti v konteksti yevrointehratsiinykh zmin. Pidhotovka suchasnoho pedahoha doshkilnoi ta pochatkovoї osvity v umovakh rozbudovy Novoi ukrainiskoi shkoly: zb. materialiv vseukr. z mizhnarodnoiu uchastiu naukovopraktychnoi konferentsii [Innovation in pre-school education in the context of European integration. Preparation of a modern teacher of pre-school and elementary education in conditions of development of the New Ukrainian school: Materials of Allukr. with international participation in the scientific and practical conference]. Kherson: TOV «Borysfenpro». 72-76. (in Ukraine).
4. Liashenko O. I. (2018) Priorytety rozvytku ukrainiskoi shkoly v umovakh reformuvannia osvity [Priorities of the development of the Ukrainian school in the context of reforming education]

- сучасній освіті : Світовий досвід та українські перспективи. К. : К.І.С. 112 с.
8. Паращенко Л.І. (2000) Жити і вчитися в Україні : практико-орієнтований посібник. К. : «Веселка». 178 с.
 9. Пометун О.І. (2004) Теорія і практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : [б-ка з освітньої політики]; під заг. ред. О.В. Овчарук. К.: К.І.С.16-25.
 10. Про освіту : закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/law/2231>.
 11. Раєвська І.М. (2018) Розвиток дослідницьких умінь педагога – один із чинників успішного здійснення освітніх реформ. Підготовка сучасного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах розбудови Нової української школи: зб. матеріалів Всеукр. з міжнародною участю науково-практичної конференції. Херсон: ТОВ «Борисфен-про».76-79.
 12. Савченко О.Я. (2004) Уміння вчитися як ключова компетентність загальної середньої освіти. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/ за заг. ред. О.В. Овчарук. К.: К.І.С. 34-46.
 13. Савченко О.Я. (2010) Досвід реформування української освіти: уроки і подальший поступ. Шлях освіти. № 3. 2-6.
 14. Сороколіт Н.С., Римар О.В., & Соловей А.В. (2018) Становлення шкільного фізичного виховання в Україні в період незалежності. Спортивний вісник Придніпров'я. № 2.135-139.
 15. Barnett R. (1994) *The Limits of Competence: Knowledge, Higher Education and Society*. Buckingham: The Society for Research into Higher Education and Open University Press. 207.
 16. Guillaume Escalié, Nicolas Recoules, Sébastien Chaliès & Pascal Legrain (2019) Helping students build competences in physical education: theoretical proposals and illustrations, *Sport, Education and Society*, 24:4,390-403, DOI: 10.1080/13573322.2017.1397507.
 17. Lisette Burrows. Proposed Key Competencies and Health and Physical Education in the New Zealand Curriculum. Accessed from http://www.tki.org.nz/r/nzcurriculum/references_e.php, 2005.
 18. Marjeta Kovač, Stephen Sloan, & Gregor Starc. Competencies in physical education teaching: Slovenian teachers' views and future perspectives. Accessed from <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1356336X08095668>.
 19. Raven J., & Stephenson J. (2001) *Competence in the Learning Society*. New York: Peter Lang. 2001.
 - [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://journals.uran.ua/index.php/2307-4507/article/view/94490>. (in Ukraine).
 5. Moskalenko N.V., Sorokolit N.S., & Turchyk I.Kh. (2019) Kliuchovi kompetentnosti u fizychnomu vykhovanni shkolariv v ramkakh reformy "Nova ukrainska shkola" [Key competencies in the physical education of schoolchildren within the framework of the reform «New Ukrainian School»]. *Naukovyi chasopys Nats. ped. un-tu imeni M. P. Drahomanova. Serii 15, Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) : [zb. nauk. pr.]*. K.223-229. (in Ukraine).
 6. Nova ukrainska shkola: osnovy Standartu osvity [New Ukrainian School: Fundamentals of the Standard of Education] (2016). Lviv. 64 s. (in Ukraine).
 7. Ovcharuk O.V. (2004) Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti : Svitovi dosvid ta ukrainski perspektyvy [Competency Approach in Modern Education: World Experience and Ukrainian Perspectives]. K. : K.I.S. 112 s. (in Ukraine).
 8. Parashchenko L. I. (2000) Zhyty i vchytysia v Ukraini : praktyko-orientovanyi posibnyk [Live and study in Ukraine: A Practical Guide]. K. : «Veselka». 178 s. (in Ukraine).
 9. Pometun O. I. (2004) Teoriia i praktyka poslidovnoi realizatsii kompetentnisnogo pidkhodu v dosvidi zarubizhnykh krain. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti: svitovi dosvid ta ukrainski perspektyvy : [b-ka z osvitnoi polityky] [Theory and practice of consistent implementation of a competent approach in the experience of foreign countries. Competency Approach in Modern Education: Global Experience and Ukrainian Prospects: [b-ka of Educational Policy]; pid zah. red. O. V. Ovcharuk. K.: K.I.S.16–25. (in Ukraine).
 10. Pro osvitu : zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : <http://osvita.ua/legislation/law/2231>. (in Ukraine).
 11. Raievska I.M. (2018) Rozvytok doslidnytskykh umin pedahoha – odyz chynnykiv uspishnogo zdiisnennia osvitnikh reform. Pidhotovka suchasnoho pedahoha doshkilnoi ta pochatkovoї osvity v umovakh rozbudovy Novoi ukrainskoї shkoly: zb. materialiv Vseukr. z mizhnarodnoiu uchastiu naukovo-praktychnoi konferentsii. The development of the teacher's research skills is one of the factors for the successful implementation of educational reforms. Preparation of a modern teacher of pre-school and elementary education in conditions of development of the New Ukrainian school: Materials of Allukr. with international participation in the scientific and practical conference]. Kherson: TOV «Borysfen-pro».76-79. (in Ukraine).

- 384-437.
20. Westera W. (2001) Competence in education. *Curriculum Studies*. Vol. 33. N 1. 75-88.
12. Savchenko O.Ia. (2004) Uminnia vchytysia yak kliuchova kompetentnist zahalnoi serednoi osvity. *Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti: svitovi dosvid ta ukraïnski perspektyvy: Biblioteka z osvitoi polityky [Ability to learn as a key competency of general secondary education. Competency Approach in Modern Education: World Experience and Ukrainian Perspectives: Library for Educational Policy]/ za zah. red. O.V. Ovcharuk. K.: K.I.S.34-46. (in Ukraine).*
13. Savchenko O.Ia. (2010) Dosvid reformuvannia ukraïnskoi osvity: uroky i podalshyi postup. *Shliakh osvity. [The experience of reforming Ukrainian education: lessons and further progress. The path of education.] №3. 2-6. (in Ukraine).*
14. Sorokolit N. S. Rymar O.V., & Solovei A.V. (2018) Stanovlennia shkilnoho fizychnoho vykhovannia v Ukraïni v period nezalezhnosti [The formation of school physical education in Ukraine during the period of independence]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia. № 2.135-139. (in Ukraine).*
15. Barnett R. (1994) *The Limits of Competence: Knowledge, Higher Education and Society.* Buckingham: The Society for Research into Higher Education and Open University Press. 207.
16. Guillaume Escalié, Nicolas Recoules, Sébastien Chaliès & Pascal Legrain (2019) Helping students build competences in physical education: theoretical proposals and illustrations, *Sport, Education and Society*, 24:4,390-403, DOI: 10.1080/13573322.2017.1397507.
17. Lisette Burrows. Proposed Key Competencies and Health and Physical Education in the New Zealand Curriculum. Accessed from http://www.tki.org.nz/r/nzcurriculum/references_e.php, 2005.
18. Marjeta Kovač, Stephen Sloan, & Gregor Starc. Competencies in physical education teaching: Slovenian teachers' views and future perspectives. Accessed from <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1356336X08095668>.
19. Raven J., & Stephenson J. (2001) *Competence in the Learning Society.* New York: Peter Lang. 2001. 384-437.
20. Westera W. (2001) Competence in education. *Curriculum Studies*. Vol. 33. N 1. 75-88.

Сороколіт Наталія

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського,
м.Львів, вул. Тадеуша Костюшка, 11, 79000, Україна
e-mail: sorokolit21@gmail.com , тел. +38(067) 2747647